

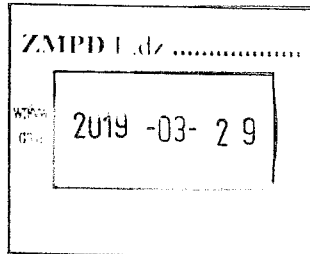

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Departament Ubezpieczeń i Składek

992900/510/19/2019

UNP 2019-00180944

Warszawa, 29 marca 2019 r.

**Pan
Jan BUCZEK
Prezes Zrzeszenia Międzynarodowych
Przewoźników Drogowych w Polsce
Al. Jana Pawła II 78
00-175 WARSZAWA**

Szanowny Panie Prezisie,

w odpowiedzi na pismo w sprawie wydawania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaświadczeń A1 dla obywateli państw trzecich, zatrudnionych na stanowisku kierowcy w transporcie międzynarodowym, uprzejmie wyjaśniam.

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010¹ przepisy rozporządzenia nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają zastosowanie do obywateli państw trzecich tylko o tyle, o ile dana osoba legalnie zamieszkuje na terytorium państwa członkowskiego.

Spełnienie warunku „legalnego zamieszkania” nie wynika automatycznie z faktu, że obywatel państwa trzeciego uzyskał prawo pobytu i pracuje legalnie na terytorium jednego z państw członkowskich, w naszej sytuacji w Polsce. W przeciwnym przypadku, w rozporządzeniu nr 1231/2010 nie byłoby potrzeby wprowadzenia warunku legalnego zamieszkania. Zamieszczony byłby natomiast przepis, który wprost wskazywałby, że obywatel państwa trzeciego, który uzyskał prawo legalnego pobytu i zatrudnienia, może być od razu delegowany do pracy w innym państwie członkowskim. Zatem wydaje się, że zamieszczenie warunku legalnego zamieszkania w art. 1 rozporządzenia 1231/2010

¹rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo. (Dz. Urz. UE L 344 z 29.12.2010, str. 1).

wskazuje na długoterminowe powiązanie z państwem członkowskim. Odpowiednie warunki powinny jednoznacznie wskazywać na długoterminowe powiązanie obywatela państwa trzeciego z danym państwem członkowskim a przy tym ograniczać do minimum zakres uznaniowości.

Stosowane wcześniej przez Zakład przy wydawaniu zaświadczeń A1 kryteria oparte na ustalaniu centrum interesów życiowych, były powodem wielu wątpliwości i sporów, zarówno po stronie pracodawców jak i zagranicznych instytucji ubezpieczeniowych.

Nowe zasady, obowiązujące od 2 maja 2018 r., dotyczące sposobu określania spełniania warunku legalnego zamieszkania przez obywateli państw trzecich są odpowiedzią na te pojawiające się problemy. Zgodnie z obecnie obowiązującymi wymogami dla oceny, czy obywatel państwa trzeciego „legalnie zamieszkuje” w Polsce w rozumieniu przepisów dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego Zakład uwzględnia łącznie dwa bezwzględnie obowiązujące kryteria, potwierdzone posiadaniem odpowiednich dokumentów. Pierwszym jest jeden z dokumentów uprawniających do pobytu w Polsce, drugim jest dokument potwierdzający rezydencję podatkową.

Od 6 marca 2019 r. lista odpowiednich dokumentów pobytowych została poszerzona o wizę wydaną w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka, oznaczoną symbolem D-18. W takim przypadku zaświadczenie A1 może zostać wydane obywatelowi państwa trzeciego, który oprócz Karty Polaka posiada wymienioną wizę oraz certyfikat rezydencji podatkowej (CFR-1). Szczegółowe wyjaśnienia w tym zakresie znajdują się na stronie internetowej ZUS www.zus.pl w zakładce *Polecane*.

Obecnie obowiązujące zasady wydawania zaświadczeń A1 były wynikiem pogłębionych analiz i konsultacji przez właściwe resorty i instytucje. Stanowią one racjonalną interpretację pojęcia legalnego zamieszkania a przyjęcie, że osoba legalnie zamieszkująca powinna być powiązana z Polską przez okres dostatecznie długi do uzyskania statusu rezydenta podatkowego nie wydaje się być wymogiem nadmiernym.

Wyrok wydany 24.01.2019 r. przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-477 Balandin, nie wnosi nowych treści odnośnie do zasad wydawania od 2 maja 2018 r. zaświadczeń A1 dla obywateli państw trzecich.

Z tego orzeczenia należy wnioskować, iż legalne zamieszkanie, o którym mowa w art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, nie jest tożsame z pojęciem zamieszkania zdefiniowanym w art. 1 lit. j) rozporządzenia nr 883/2004. Tym samym nie należy podczas ustalania, czy został spełniony warunek legalnego zamieszkania w rozumieniu art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, odwoływać się do elementów wymienionych w art. 11 rozporządzenia nr 987/2009 (badania ośrodka interesów życiowych).

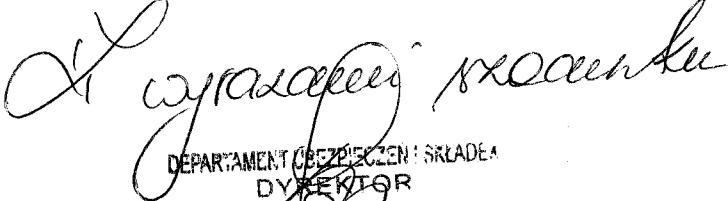
Nie oznacza to jednak, że instytucje państw członkowskich powinny całkowicie odstąpić od badania legalnego zamieszkania obywateli państw trzecich na terytorium państwa członkowskiego oraz doprowadzić do liberalizacji w tym względzie.

Zakład jako instytucja realizująca zadania w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, między innymi w sprawie ustalania właściwego ustawodawstwa, zobowiązany jest do dokładnego zbadania wszystkich okoliczności składających się na konkretny stan faktyczny, w ramach dysponowania odpowiednimi środkami.

Wyrok Trybunału został wydany w oparciu o konkretny stan faktyczny, jednak jego postanowienia nie mogą być w sposób automatyczny stosowane do wszystkich podobnych, jednakże nieidentycznych stanów faktycznych.

Z wyroku nie wynika, że każdy obywatel państwa trzeciego zatrudniony w jednym państwie członkowskim może od razu po uzyskaniu dokumentu pobytowego, być delegowany przez pracodawcę do wykonywania pracy do innego państwa członkowskiego. Wydaje się zatem, że jeśli by tak było, to wymóg legalnego zamieszkiwania nie byłby wówczas spełniony, ponieważ Polska w takim przypadku byłaby dla tego pracownika tylko i wyłącznie krajem tranzytowym.

Równocześnie informuję, że na stronie internetowej Zakładu w zakładce: *Baza Wiedzy-Biblioteka ZUS – Poradniki* dostępna jest zaktualizowana wersja Poradnika „Jak otrzymać zaświadczenie A1”.

DEPARTAMENT OBEZPIECZENIA SŁOŻEWA
DYREKTOR
Ewa Kosowska